

Notat

Dato: **04 DEC. 2007**
Kontor: Indfødsretskontoret
J.nr.: 2005/309-66

Notat om indfødsretsområdet

Indfødsretskontoret

Indfødsretskontoret beskæftiger 36 medarbejdere, heraf 14 jurister: Kontorchef Dorit Hørlyck, chefkonsulent og souschef Nanna Fischer, en specialkonsulent og 11 fuldmægtige. Kontoret behandler konkrete og generelle sager vedrørende dansk indfødsret (statsborgerskab).

1. Indledning

Efter grundlovens § 44 kan ingen udlænding få dansk indfødsret uden ved lov.

Bestemmelsen antages at indebære, at lovgivningsmagten ikke kan overlade til andre at bestemme, hvilke udlændinge der kan få dansk indfødsret. Erhvervelse af dansk indfødsret i henhold til grundloven kaldes for naturalisation.

Erhvervelse af dansk indfødsret kan tillige ske i henhold til indfødsretsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004, ved fødslen, ved såkaldt legitimation (forældrenes efterfølgende indgåelse af ægteskab) og ved adoption.

Herudover har nordiske statsborgere og tidligere danske statsborgere en særlig mulighed for at erhverve eller generhverve dansk indfødsret ved erklæring.

1.1. Erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring

Dansk indfødsret kan i en række tilfælde erhverves ved afgivelse af særlig erklæring herom over for myndighederne. Det gælder statsborgere fra Finland, Island, Norge og Sverige, som er ustraffede, mellem 18 og 23 år, og som har haft deres bopæl i Danmark i sammenlagt mindst 10 år, heraf mindst 5 år inden for de sidste 6 år. Herudover findes der særlige erklæringsbestemmelser om generhvervelse af dansk indfødsret for danskfødte personer, der har fortabt den danske indfødsret, fordi de er blevet statsborgere i et andet land.

Erklæring om dansk indfødsret kan afgives over for statsforvaltningerne, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland. Afvisning af erklæring kan påklages til Integrationsministeriet.

1.2. Erhvervelse af dansk indfødsret ved naturalisation

For langt de fleste personer, der ikke er født danske, vil naturalisation være den eneste mulige måde at erhverve dansk indfødsret på. Betingelserne for at få dansk indfødsret ved naturalisation fremgår af cirkulæreskrivelse nr. 9 af 12. januar 2006 om naturalisation. De nye retningslinier for naturalisation baserer sig på en aftale om indfødsret indgået den 8. december 2005 mellem regeringspartierne, Venstre og Det Konservative Folkeparti, og Dansk Folkeparti (DF).

Indfødsrets aftalen fastlægger retningslinierne for integrationsministerens udarbejdelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse. Disse retningslinier kan kun fraviges af et flertal i Folketinget – det vil i praksis sige Folketingets Indfødsretsudvalg. Spørgsmål om dispensation fra cirkulærets bestemmelser og fortolkning af tvivlsspørgsmål skal derfor i overensstemmelse med grundlovens § 44 altid forelægges Folketingets Indfødsretsudvalg.

Cirkulæreskrivelsens betingelser kan i hovedtræk beskrives således:

Troskab og loyalitet

Ansøgeren skal love troskab og loyalitet over for Danmark og det danske samfund og erklære at ville overholde dansk lovgivning og respektere grundlæggende danske retsprincipper.

Ophold i Danmark

Ansøgeren skal som udgangspunkt have opholdt sig i Danmark uafbrudt i mindst 9 år.

For statsløse samt for personer med flygtningestatus kræves 8 års ophold. Der stilles ligeledes lempeligere opholdskrav til ansøgere, der er gift med danske statsborgere - 6 år, når ægteskabet har bestået og ægtefællen har været dansk i mindst 3 år. Ved 2 års ægteskab kræves 7 års ophold her i landet, og ved 1 års ægteskab kræves 8 års ophold. Til ansøgere, der er kommet hertil som børn og har fået dansk uddannelse, og andre personer, der har fået en væsentlig del af deres almindelige eller faglige uddannelse i Danmark, kræves 4 års ophold. Endelig er opholdskravet for ansøgere fra de nordiske lande 2 år.

Danskkundskaber m.v.

Ansøgeren skal kunne dokumentere danskkundskaber ved bevis for danskuddannelsernes Prøve i Dansk 3 eller en i bilag 3 til cirkulæreskrivelsen nærmere angivet prøve fra et sprogcenter eller det øvrige uddannelsessystem.

Ansøgeren skal endvidere dokumentere kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie ved bevis for en særlig indfødsretsprøve.

Hvor ganske særlige forhold taler herfor, forelægges det Folketingets Indfødsretsudvalg, om der kan dispenseres fra kravet om dokumentation af danskkundskaber og kendskab til danske samfundsforhold m.v. Forelæggelse vil ske, hvis ansøgeren dokumenterer at lide af en fysisk eller psykisk sygdom af meget alvorlig karakter og som følge heraf ikke mener at være i stand til – eller have rimelig udsigt til – at kunne opfylde kravet om tilstrækkelige danskkundskaber og kendskab til danske samfundsforhold m.v.

De forhold, der kan begrunde, at spørgsmålet forelægges Folketingets Indfødsretsudvalg, skal være dokumenteret ved en erklæring fra en person med lægefaglig baggrund.

Kriminalitet

Ansøgere skal på tro og love erklære ikke at have gjort sig skyldige i forbrydelser omfattet af straffelovens kap. 12 og 13 (forbrydelser mod statens sikkerhed m.v.). Urigtig erklæring herom vil kunne bevirke frakendelse af indfødsretten i medfør af § 8 A i indfødsretsloven.

Ansøgeren skal endvidere på tro og love afgive oplysninger om eventuelle kriminelle forhold.

De ansøgere, som er straffet for en lovovertrædelse, kan som udgangspunkt ikke blive danske statsborgere før udløbet af en vis karenstid. Længden af karenstiden afhænger af den strafferetlige sanktion. Karenstiden for en ansøger, der straffes flere gange for ligeartet kriminalitet, forlænges med tre år for hver gang.

Bøder for overtrædelse af straffelovens kap. 12 og 13 er til hinder for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i 6 år fra gerningstidspunktet.

Ubetinget frihedsstraf op til 60 dage for overtrædelse af straffelovens kap. 12 og 13 er dog til hinder for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i 12 år fra straffens udståelse (prøveløsladelsestidspunktet).

Ubetinget frihedsstraf på 60 dage eller derover for overtrædelse af straffelovens kap. 12 og 13 indebærer udelukkelse fra opnåelse af indfødsret.

Bøder på 3.000 kr. og derover og betingede domme i forhold til anden kriminalitet giver karenstider på henholdsvis 3 og 4 år. Ubetinget frihedsstraf op til 60 dage og fra 60 dage op til 6 måneder giver karenstid på henholdsvis 8 og 10 år fra straffens udståelse. Ubetinget frihedsstraf fra 6 måneder og op til 1½ år giver karenstider fra 12 til 18 år fra straffens udståelse.

Ansøgere, som er straffet med 1½ års ubetinget fængsel eller derover, eller som er idømt udvisning af landet for bestandig, kan ikke meddeles dansk indfødsret.

Forfalden gæld til det offentlige

Ansøgeren kan ikke optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis ansøgeren har forfalden gæld til det offentlige.

Det er en betingelse for, at ansøgeren kan blive dansk statsborger, at den pågældende ikke er i restance med tilbagebetaling af forskellige offentlige ydelser som f.eks. børnebidrag, daginstitutionsbetaling samt skatter og afgifter.

Selvforsørgelse

Ansøgeren skal være selvforsørgende, det vil sige, at ansøgeren ikke modtager hjælp efter lov om aktiv socialpolitik eller integrationsloven.

I forbindelse med fremsættelse af et lovforslag om indfødsrets meddelelse må ansøgeren i de seneste 5 år ikke have modtaget den nævnte offentlige hjælp i en periode på sammenlagt mere end et år.

Kravet indebærer, at ansøgeren ikke har modtaget kontanthjælp eller lignende ydelser i den pågældende periode.

Afkald på hidtidigt statsborgerskab

Den pågældende skal som udgangspunkt være indforstået med at give afkald på sit hidtidige statsborgerskab. Der stilles dog ikke krav om løsning fra det hidtidige statsborgerskab over for personer med flygtningestatus her i landet eller over for personer fra lande, hvor det erfaringsmæssigt er umuligt eller forbundet med overordentlig store vanskeligheder at blive løst. Det samme gælder, hvis en person har fået afslag på løsning fra sit hidtidige statsborgerskab, eller hvis det er dokumenteret, at den pågældende har gjort et seriøst, men forgæves forsøg på at blive løst.

1.3. Fortabelse af dansk indfødsret

Som et led i bestræbelserne på at begrænse dobbelt statsborgerskab bestemmer indfødsretslovens § 7, at en dansk statsborger, der opnår statsborgerskab i et andet land efter ansøgning eller udtrykkeligt samtykke, mister sin danske indfødsret. På tilsvarende måde indeholder § 7 bestemmelse om automatisk fortabelse af dansk indfødsret for en person, der opnår fremmed statsborgerskab ved at indtræde i offentlig tjeneste i et andet land, samt børns fortabelse af indfødsretten, hvis de sammen med forældrene bliver statsborgere i et andet land.

1.4. Frakendelse af dansk indfødsret

Indfødsretslovens § 8 A indeholder bestemmelse om, at en person, som i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, ved dom kan frakendes indfødsretten, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen. Det er uden betydning for bestemmelsens anvendelse, om den pågældende ved frakendelsen derved bliver statsløs.

Indfødsretslovens § 8 B indeholder bestemmelse om, at en person, som dømmes for overtrædelse af en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13 (forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed), ved dom kan frakendes sin danske indfødsret, medmindre den pågældende derved bliver statsløs.

De nævnte bestemmelser omfatter alle personer med dansk indfødsret. Måden, indfødsretten er erhvervet på (ved fødsel, adoption, legitimation, erklæring eller naturalisation), udelukker på forhånd ikke nogen fra at være omfattet af disse bestemmelser. Frakendelse af indfødsretten omfatter ikke den pågældendes børn.

Der har indtil videre kun været to tilfælde, hvor den pågældende person ved dom er blevet frakendt sin danske indfødsret, der var erhvervet ved svig. De pågældende blev ved frakendelsen statsløse.

2. Indfødsretskontorets opgaver

2.1. Naturalisation – behandlingen af ansøgninger og udarbejdelse af lovforslag

Langt størstedelen af kontorets sager er ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation.

Ved behandlingen af ansøgninger om naturalisation vurderer Indfødsretskontoret, om ansøgeren opfylder de generelle betingelser, som Folketinget har fastsat. Hvis ansøgeren opfylder betingelserne, optages den pågældende på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Lovforslag fremsættes af integrationsministeren to gange i løbet af et folketingsår, i oktober og april. På hvert enkelt lovforslag optages ca. 2.000-2.500 personer. Disse personers mindreårige børn vil som hovedregel også være omfattet af lovforslaget, hvilket betyder, at omkring 3-5.000 personer vil få dansk indfødsret ved hvert lovforslags gennemførelse.

Den seneste lov om indfødsrets meddelelse blev fremsat den 12. april og vedtaget den 29. maj 2007. Loven omfattede i alt 1.878 personer. Medtages de mindreårige børn, kommer tallet op på 2.907 personer.

Antallet af nye ansøgninger faldt fra ca. 8.800 sager i 2001 til ca. 4.400 sager i 2004. Dette fald i ansøgningerne skyldtes hovedsagligt de nye retningslinier for naturalisation, der trådte i kraft den 1. juli 2002. Her blev det generelle krav om uafbrudt ophold her i landet forlænget fra 7 til 9 år. Fra 2003 til 2007 er der dog konstateret en stigning af indkomne nye ansøgninger fra ca. 3.600 i 2003 til ca. 8.400 ansøgninger i 2006, en stigende tendens, som dog nu er ved at aftage, antagelig på baggrund af de nye skærpede krav til opnåelse af indfødsret i den indgåede indfødsretsaf tale fra december 2005.

Udover nyindkomne ansøgninger behandler kontoret også anmodninger om genoptagelse af sager, hvor ansøgeren tidligere har fået afslag på deres ansøgning om naturalisation. Kontoret modtager omkring 2.000 genoptagelsesansøgninger på årsbasis.

På baggrund af den store stigning i antallet af førstegangsansøgninger om indfødsret og på baggrund af de nye retningslinjer fra december 2005, som medførte indførelse af nye procedurer som følge af de nye krav, er sagsbehandlingstiden i Indfødsretskontoret siden slutningen af 2005 steget væsentligt fra ca. 11 måneder i december 2005 til ca. 19 måneder i dag – regnet fra Indfødsretskontorets modtagelse af ansøgningen, og indtil resultatet af sagsbehandlingen meddeles ansøgeren. Til denne sagsbehandlingstid skal lægges den indledende behandling af sagen hos politiet, og for de ansøgere, der optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, tillige tiden for lovforslagets behandling i Folketinget. Med andre ord vil der i dag gennemsnitligt gå ca. 2 år fra ansøgningens indgivelse til politiet, til den pågældende ved lov er blevet dansk statsborger.

Der arbejdes ihærdigt på at nedbringe sagsbehandlingstiden i Indfødsretskontoret. Kontoret har iværksat en lang række effektiviseringstiltag i forbindelse med implementering af Lean i departementet, og målet er så hurtigt som muligt at få nedbragt sagsbehandlingstiden til 9 – 10 måneder, på sigt endnu kortere.

Folketingets Indfødsretsudvalg er ved brev af 23. oktober 2007 orienteret om de nye effektiviseringstiltag. Brevet er vedhæftet dette notat.

2.2. Øvrige opgaver

Udover behandling af naturalisationsansøgninger og udarbejdelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse varetager Indfødsretskontoret administrationen af reglerne i indfødsretsloven. Kontoret behandler således konkrete sager om bevis for dansk indfødsret, bevarelse og fortabelse af dansk indfødsret, løsning fra dansk indfødsret, frakendelse af dansk indfødsret, generelle og konkrete forespørgsler om indfødsret samt klager over statsforvaltningernes afvisning af erklæringer. Herudover har kontoret forskellige generelle vejledningsopgaver.

Endvidere forestår kontoret forelæggelser af dispensationssager for Folketingets Indfødsretsudvalg samt varetager de generelle opgaver, som er knyttet til de konkrete sager. Det er for eksempel udarbejdelse af udkast til ministerens besvarelse af borgerhenvendelser i sagerne og besvarelse af folketingsspørgsmål.

Nogle af områderne er nærmere gennemgået nedenfor.

2.2.1 Vejledning til og kurser for politiet i behandlingen af naturalisationsansøgninger

I juni 2007 udsendte Indfødsretskontoret en revideret vejledning til politiet om behandling af ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation. Vejledningen revideres jævnligt og altid ved gennemførelse af nye retningslinjer på indfødsretsområdet.

Vejledningen er i november 2007 fulgt op af en række regionale kurser for de medarbejdere i de nye politiregioner, som forestår den indledende sagsbehandling. Formålet med disse kurser er at orientere dels om hele indfødsretsområdet, herunder de ændrede retningslinjer, og om ændrede procedurer som følge af Lean, dels om politiets opgaver i forbindelse med sagsbehandlingen. I alt 94 ansatte i politiregionerne er tilmeldt 4 regionale kurser.

2.2.2. Klager over statsforvaltningernes afvisning af erklæringer om dansk indfødsret

Statsforvaltningernes afvisning af erklæringer om dansk indfødsret kan påklages til Integrationsministeriet.

Statsforvaltningerne modtager på samme måde som politiet en vejledning om behandling af indfødsretssager.

2.2.3. Ansøgninger om bevarelse af dansk indfødsret

Kontoret behandler endvidere ansøgninger om bevarelse af dansk indfødsret for danske statsborgere, der er født i udlandet og bor dér. Danske statsborgere, som er født i udlandet og aldrig har boet her i landet, fortaber nemlig under visse betingelser indfødsretten ved det fyldte 22. år. Integrationsministeriet kan dog efter ansøgning tillade, at indfødsretten bevares.

3. Internationale forpligtelser

3.1. Europarådskonventionen af 1997 om statsborgerret

Den danske statsborgerretslovgivning skal ses i sammenhæng med Europarådskonventionen fra 1997 om statsborgerret, som er den første internationale

konvention, der vedrører alle aspekter af statsborgerretten. Konventionen trådte i kraft for Danmarks vedkommende den 1. november 2002.

En af de problemstillinger, konventionen beskæftiger sig med, er "dobbelt statsborgerskab". Hvor Europarådet tidligere har været imod og søgt at begrænse tilfælde af dobbelt statsborgerskab, forholder 1997-konventionen sig neutralt til dette spørgsmål og overlader det til de enkelte medlemsstater selv at afgøre deres holdning til dobbelt statsborgerskab. Det har i mere end hundrede år været den gældende politiske holdning i Danmark, at dobbelt statsborgerskab skulle begrænses i videst muligt omfang.

Af andre internationale konventioner, som Danmark har tilsluttet sig kan særligt nævnes FN-konventionerne om "begrænsning af statsløshed", "flygtninges rettigheder" og "børns rettigheder".

3.2. Det nordiske samarbejde på statsborgerretsområdet

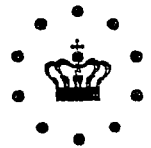
I mere end 50 år har statsborgerretslovgivningerne i de nordiske lande bygget på de samme grundholdninger og principper, og en del af bestemmelserne i den danske indfødsretslov er udarbejdet på grundlag af en nordisk aftale om gennemførelse af visse bestemmelser om statsborgerret.

Den seneste aftale mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om gennemførelse af visse bestemmelser om statsborgerret trådte i kraft den 18. oktober 2003. Aftalen indeholder bl.a. bestemmelser om en lettere adgang for nordiske statsborgere til at få statsborgerskab i et andet nordisk land ved afgivelse af en erklæring, jfr. ovenfor under afsnit 1.1.

Samarbejdet mellem de nordiske lande måtte dog i forbindelse med gennemførelsen af Europarådskonventionen af 1997 justeres som følge af de nordiske landes forskellige holdninger til dobbelt statsborgerskab. Lovgivningerne i Island, Finland og Sverige anerkender i dag dobbelt statsborgerskab, medens lovgivningerne i Danmark og Norge fortsat forsøger at begrænse dobbelt statsborgerskab.

Danmark, Island og Sverige har alle ratificeret Europarådskonventionen, medens Finland og Norge har underskrevet konventionen og forventes i nær fremtid også at ratificere den.

Den gældende ovennævnte aftale er p.t. under revision.

Folketingets Indfødsretsudvalg
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Dato: **23 OKT. 2007**
Kontor: Indfødsretskontoret
J.nr.: 2007/399-74
Sagsbeh.: KRE

Integrationsministeriet kan til Indfødsretsudvalgets orientering oplyse, at ministeriets Indfødsretskontor med henblik på en nedbringelse af sagsbehandlingstiden i ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation iværksætter en række effektiviseringstiltag. Baggrunden for, at udvalget orienteres er, at der i et vist omfang vil ske en forlodsbehandling af visse ansøgergrupper.

Indfødsretskontoret iværksatte allerede i begyndelsen af året forskellige tiltag som led i implementeringen af LEAN i departementet. Disse tiltag har primært fokuseret på at nedbringe spild og dermed procesoptimere arbejdsgangene. Disse tiltag følges nu op med yderligere effektiviseringstiltag, der tager udgangspunkt i en behandling af ansøgningerne på ventetærkivet ved at udskille ansøgningerne ud fra forskellige kriterier.

De nye effektiviseringstiltag indebærer, at ansøgningerne vil blive behandlet ud fra en udskillelse af ansøgninger dels for så vidt angår kriminalitet, dels for så vidt angår de ansøgere, som har bestået indfødsretsprøven. Herudover vil der blive foretaget en udskillelse af ansøgninger for så vidt angår de ansøgere, der ikke opfylder kravet om selvforsørgelse, og endelig en udskillelse af ansøgninger, hvori ansøgeren kan meddeles en afgørelse om, at ministeriet ikke foretager sig videre i sagen, før ansøgeren opfylder samtlige betingelser.

Disse effektiviseringstiltag vil medføre, at ansøgere, som har begået kriminalitet, og som på baggrund heraf kan meddeles afslag på deres ansøgning om dansk indfødsret, ansøgere, der har bestået indfødsretsprøven, samt ansøgere, der ikke opfylder kravet om selvforsørgelse, vil blive behandlet forlods.

Som endnu et effektiviseringstiltag iværksætter Indfødsretskontoret en ny procedure for behandlingen af nye ansøgninger, hvilket betyder, at behandlingen af nye ansøgninger påbegyndes den dag, ansøgningen modtages i ministeriet. Disse ansøgere vil dermed tillige blive behandlet forlods.

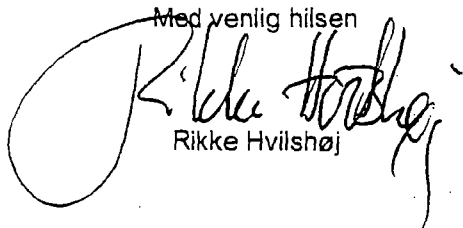
Tiltaget vil blive iværksat, såsnart det nuværende ansøgnings-skema er udbygget, dels med en blanket vedrørende selvforsørgelse, dels med en vejledning i, hvordan skemaet skal udfyldes, og hvilken dokumentation der skal vedlægges, og dels en orientering om, hvilke betin-

gelse der skal være opfyldt, før ansøgeren kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Disse understøttende foranstaltninger vil tillige lette sagsbehandlingen.

Uanset at Indfødsretskontoret påbegynder behandlingen af nye ansøgninger fra den dag, de modtages i ministeriet, forventes sagsventetiden for de ansøgninger, der pt. ligger på ventearkivet, ikke at stige, dels fordi der samtidig hermed iværksættes de anførte effektiviserings tiltag, dels fordi der bliver sat ekstra ressourcer ind for at nedbringe antallet af sager.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Rikke Hvilshøj', written in a cursive style. The signature is positioned to the right of the typed name.

Rikke Hvilshøj

Sagsgruppeoversigt i forbindelse med forelæggelse af sager for Folketingets Indfødsretsudvalg

Gruppe 1: Sprog

- 1.1. Dispensation fra kravet om danskkundskaber m.v.
- 1.2. Dispensation fra dokumentationskravene med hensyn til danskkundskaber m.v.
- 1.3. Andet

Gruppe 2: Ophold

- 2.1. Opholdsafbrydelser
- 2.2. Lempede opholdskrav
- 2.3. Andet

Gruppe 3: Kriminalitet

- 3.1. Forelæggelser efter § 20, stk. 2
- 3.2. Andet

Gruppe 4: Løsning

Gruppe 5: Andre spørgsmål

- 5.1. Børn
- 5.2. Restancer
- 5.3. Andet